

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Quæstio III. De Conclusionē.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

quidem absolute, existens tamen ex suppositione, adeoque verus erit ex suppositione.

INSTABIS. Si Conclusio respiceret objecta Præmissarum, sequeretur eundem actum posse esse affirmativum & negativum, certum & incertum &c. Sed hoc est absurdum, E. Sequela probatur. Posset esse una Præmissa affirmativa, alia negativa, una certa & alia probabilis, Ergo unus idemque actus, potest esse affirmativus & negativus, certus & incertus.

RESPONDETUR. Hanc Objectionem in aliis materiis solvendam esse etiam oppositus, qui censent per primam operationem posse totum Syllogismum concipi, quomodo illic non erit idem actus certus & incertus, affirmativus & negativus. Rursus formetur hæc Secunda Operatio. Petrus est, & est lapis: ista propositio per obiectantes est simplex qualitas, quomodo igitur idem actus non erit simul certus & incertus. Responderi itaque potest, unam eandemque propositionem, æquivalenter multiplicem, posse esse affirmativam & negativam, ad illud de certitudine & incertitudine dico quod supposito, supposito inquam quod obiectum Conclusionis sit certum, incertæ autem Præmissæ, tunc illæ Præmissæ quantum est de se, falsæ sunt, ex suppositione tamen præbiti assensus, assentiendi non sunt falsæ. Consequenter poterit idem actus esse certus & incertus, incertus quantum est de se, certus autem ex suppositione præbiti assensus.

OBJICIT 6. Mastr. Disp. XI. n. 22. diversis actibus debent attingi Conclusio & Præmissæ, Ergo Conclusio non attingit formaliter Principia.

RESPONDETUR. Si per formaliter attingere Præmissas, intelligatur quasi scilicet in Recto non debeant tunc attingi Præmissæ, & quod alio modo attingantur dum ponuntur pro Majori & Minori, vera est propositio: si autem per formaliter attingi intelligatur, quod nullo modo tunc intelligantur attingi, falsa est propositio. Quod enim in Conclusionem Præmissæ attingi debeant, probatum est. Quod autem debeant attingi alio modo Ratio est: Quia quando dico albedo disgregat visum, & quando dico paries albus, alio modo attingo albedinem, nam in priori casu attingo illam directè, in secundo casu attingo in obliquo, ita quando Præmissæ in Majori & Minori attinguntur, attinguntur directè, in conclusionem autem indirectè, directè enim attingitur Conclusio cui fit assensus propter Præmissas. Assensus item Præmissis antecedenter exhibitus, est assensus propositionum, assensus autem Conclusionis est assensus propter propositiones, quibus jam supponitur, præconcessus assensus.

INSTATI. Ergo idem actus producit & habitum Principiorum & Conclusionum.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Quia habitus Principiorum est habitus assentiendi

Principiis ut propositiones sunt, quibus tamen talis assensus non exhibetur, sed tantum nascitur habitus similis actui, nempe assensus Ob assensus *Ed quod* adeoque assensus Conclusionis, propter Præmissas.

INSTAT 2. Ergo idem actus ut terminatur ad Principia, esset causa sui ipsius ut respicit Conclusionem.

RESPONDETUR. Non esset causa sui ipsius, sed tantum repræsentaret idem actus, sui motivum: diceret enim in intrinseca sua ratione, se fieri propter Præmissas. Causatio enim actus, aut est elicitiva, & hæc habetur à potentia, aut est motiva seu obiectum movens; jam autem ille actus, non esset sibi obiectum movens, sed tantum fieret ob obiectum motivum, quod attingit.

INSTAT 3. Ergo idem actus attingeret obiecta tam diversa.

RESPONDETUR. Quia ille actus attingeret obiecta habentia unitatem mobilis quod est Conclusio, & motivi, quod est fieri propter præmissas; ideo ille actus, non attingeret obiecta, simpliciter diversa.

OBJICITUR 7. Medium non includitur in Conclusionem, includeretur autem, si assensus Conclusionis, attingeret Præmissas.

RESPONDETUR. Medium non includitur in Conclusionem per modum Obiecti probati, probaretur enim idem per idem, adeoque nihil: includitur tamen per modum obiecti probantis, & ratione cuius probativi, fit ille assensus.

QVÆSTIO III.

De Conclusionem.

UT decernatur de Difficultate, præmittenda sunt aliqua.

DIFFICULTAS I.

Præmittuntur quedam ad statum questionis intelligendum.

PRÆMITTO 1. *Esse in hoc difficultatem*, An postquam aliquis assensum exhibuit Præmissis, ante assensum quod iudicet extrema Conclusionis esse connexa cum medio, prærequiratur cognitio quæ cognoscatur, rectè inferri ipsam Conclusionem; & hoc iudicium vocari solet à quibusdam Illatio præcedens ipsam Conclusionem, quæ hinc sumitur pro assensu, ultimo completivo discursus, pro assensu inquam qui fit propter Præmissas.

PRÆMITTO 2. *Posse concedi reflexionem supra bonitatem consequentia intercedentem & median-tem inter assensum Præmissarum & assensum Conclusionis*, ut expresse docet Smigletius disput. 13. quæst. 2. Consentit Arriaga disp. 15. Logica lect.

† Ss

sect. 3. n. 22. quod maxime admitti decet circa Syllogismos imperfectos. Et rationem dat Ariaga, quia vis Syllogistica, innitur illi Principio: Quæ sunt eadem. Cum ergo in imperfecto Syllogismo, possit non apparere clarè hæc vis, ergo circa illam nova indagine egebit intellectus, qui tunc necessariò & inevitabiliter infert Conclusionem, cum habet omnia ad concludendum requisita, inter quæ est, clarè videre quòd Syllogismus innitur huic principio: hinc non infinitum procedet intellectus in istis reflexionibus, sed eò usque, quòd non pervenerit, ad claram cognitionem quòd hic Syllogismus illi Principio evidenti innitur: Quæ sunt eadem.

PRÆMITTO 3. *Cognitionem hanc de bonitate Illationis secundam Operationem fore.* Ita expressè Smigletius loco citato. Rationem dat, quia hoc iudicium de bonitate illationis vel infertur ex alio iudicio, vel non infertur, si non infertur, Ergo non est iudicium tertiæ Operationis, quia tertia Operatio in Illatione iudicii, ex iudicio consistit, si infertur, ergo erit Conclusio, quia iudicium tale, est Conclusio, Ergo non præcedit Conclusionem. Deinde tertia Operatio, in ratione tertiæ, ultimò completur per Illationem, sed illud iudicium de bonitate consequentiæ non est Illatio, aliud enim est inferre, & aliud dicere; Inferendum benè: sicut aliud est dicere: aliquid bene faciendum, aliud verò facere. Cum ergo illud iudicium tantum dicat, benè faciendum, seu benè inferendum, hoc ipso non inferet, consequenter hoc ipso non erit Illatio, adeoq; deficiet à ratione tertiæ Operationis.

PRÆMITTO 4. *Aliam esse Præmissam formalem, aliam Præmissam objectivam.* Præmissa objectiva, est ipsum objectum assensus actualis præbiti. Præmissa autem formalis, est ipse actus intellectus, assentiens illi prævio objecto. Dubitari ergo solet (& hic est secundus status questionis) an supposito, quòd Conclusio respiciat objecta Præmissarum, necessaria sit reflexa cognitio, quæ sit vel apprehensio simplex, vel iudicium quod attingat & cognoscat objectum Conclusionis, esse connexum cum objecto Præmissarum, ita ut postea huic vel apprehensioni vel iudicio succedat, ipse actus Conclusionis. Et hunc statum questionis jam definivimus, ubi diximus objectum Conclusionis respicere objecta Præmissarum.

PRÆMITTO 5. *Quod non sit necessaria cognitio reflexa de Præmissis formalibus seu ipsis actibus intellectus quæ præcedat ante Conclusionem.* Ratio est. Quia hæc cognitio otiosa esset, hoc ipsæ enim quia cognoscuntur objecta illarum Præmissarum formalium, cognoscuntur & ipsæ formales Præmissæ, sine ulla reflexione. Idque ideo: quia Præmissæ formales, sunt signa formalia, signa autem formalia sine reflexa cognitione ducunt nos in sui, & ejus quod significant objecti significationem.

PRÆMITTO 6. *Ordinariè sentire Doctores, quòd attento statu questionis quem Præmissæ primo exposui, de bonitate consequentiæ, non debere esse cognitionem quæ sit iudicium.*

RATIO est. Tum quia. Si daretur illic iudicium tale, hoc ipso illud iudicium esset Conclusio, Ergo si deberet præcedere hoc iudicium Conclusionem, Conclusio præcederet Conclusionem. Antecedens probatur quia iudicare quòd v. g. ex rationali inferatur benè Petrum esse animal, est formaliter habere assensum Conclusionis. Tum quia daretur processus in infinitum in istis iudiciis, in isto enim Syllogismo: Omne rationale est risibile, Omnis homo est rationalis, Ergo omnis homo est risibilis, in isto inquam Syllogismo, ante Conclusionem, necessarium esset hic iudicium, iudicans hoc benè iudicari, & ante hoc ipsum, aliud, & sic in infinitum: cur enim ante unum iudicium requireretur aliud & ante hoc aliud, tertium non requireretur. Tum quia nulla est necessitas hujus Iudicii, & nullum fundamentum adstruendi illud.

PRÆMITTO 7. *Remanere adhuc difficultatem: An ante Conclusionis assensum seu Iudicium, quod sit propter Præmissas, necessaria sit saltem cognitio apprehensiva de bonitate Consequentiae, & an ea distincta esse debeat, tam ab ipso Iudicio consequentis, quam ab ipso Iudicio Præmissarum. Eapropter sit*

DIFFICULTAS II.

Decernitur de Difficultate.

DICENDUM est 1. *Ad Syllogismum necessaria est cognitio de bonitate Consequentiae.*

PROBATUR I. Quia sciens Syllogisticè, nunquam posset scire quod sciat, scientem autem vult Aristoteles scire quod sciat. Sequela probatur. Ille non potest scire quod sciat Syllogisticè, qui nescit hanc suam scientiam rectè & regulariter inniti principio illi quæ sunt eadem: scire enim Syllogisticè, est scire propter hoc Principium. Sed qui non cognoscit bonitatem Consequentiae, ille nescit hanc suam Scientiam, rectè & regulariter inniti illi Principio, Quæ sunt eadem unitertio. Ergo Minor probatur, quia nos per cognitionem de bonitate Consequentiae, non aliud intelligimus, quam cognitionem, quòd hic actus innitur illi principio.

PROBATUR 2. Si non daretur Cognitio de bonitate Consequentiae, ergo Syllogismus non esset aliud quàm tria iudicia, duo de Præmissis, unum de Consequenti, seu de ipsis extremis in Conclusionem contentis, quod absurdum esse, supra probatum.

PROBATUR 3. Si in Syllogismo non daretur cognitio de bonitate Consequentiae, sequitur si Tyro neget Aristoteli Consequentiam, temere-

re negatā Consequentia, tunc primū plus sci-
turum Aristotelem de suo Syllogismo, sciet
enim tunc primū, post negatam Consequen-
tiam, sibi non potuisse negari Consequentiam,
suumque Syllogismum inniti illi Principio: Quæ
sunt eadem uni tertio, quod antea de suo Syllo-
gismo non cognoverat.

DICENDUM 2. *Cognitio de bonitate Consequen-
tie, non debet esse distinctus actus à Judicio Conse-
quentis seu ab assensu qui exhibetur extremis
Conclusionis propter Præmissas, sed ex istis
duobus constari debet Conclusio; Eandem
Conclusionem sic proponit alii. Judicium illa-
tivum non debet esse distinctum realiter à Con-
clusionione. Alii sic. Assensus illativus, non est di-
stinctus realiter à judicio enuntiativo, quod est
in Conclusionione. Alii sic. Non est necessaria Co-
gnitio de bonitate illationis, quæ præcedat ipsū
assensum Conclusionis. Alii denique sic: Non
est distinctus actus in Syllogismo judicium de
bonitate Consequentia à judicio Consequen-
tis. Ita Hurtadus dif. 7. Animas: Sect. 5. Arri-
ga, Oviedo &c.*

PROBAT 1. Hurtadus, Nulla est necessitas
hos actus multiplicandi, ut patebit solutione
objectionum.

PROBAT 2. Quia omnibus expensis, quæ ad
Syllogismum ex dictis requiruntur, tandem in-
ferri debet, quod cum sit necesse à Conclusionione
respicere objecta Præmissarum, item quod cum sit
necesse attendere ad bonitatem Consequentie,
necesse est formare Conclusionem, quæ sit as-
sensus ob motivum rectè dispositum: non esset
autem ullus assensus ob motivum rectè disposi-
tum, si non esset indivisibile judicium illativum,
& ob nexum cum Præmissis & ob legitimam
collocationem.

PROBAT 3. Si judicium Consequentia &
Consequentis esset distinctum, sequeretur ter-
tiam Operationem non esse distinctam essentia-
liter à secunda, sed hoc est absurdum. Ergo: se-
quela probatur, non distingueretur tertia Ope-
ratio à secunda per Præmissas ut clarum est, non
distingueretur per judicium Consequentia ut
dixi Præmissis 3. non etiam per solum judicium
Consequentis, quia hoc se solo, non plus impor-
tat, quam judicium quo judicetur extrema Con-
clusionis esse inter se connexa, Ergo.

ADD O. Actum illum qui est cognitio Conse-
quentia, & simul judicium Consequentis, esse
æquivalenter multiplicem: æquivaleret enim plu-
ribus seorsim reperibilibus, ita ut idem judicium
inquantum attendit ad dispositionem mediæ Ter-
mini, seu figuram & modum sit cognitio Conse-
quentia, inquantum autem attendit ad conne-
xionem extremorum inter se propter præmissas,
est judicium Consequentis ut Consequens est.

DICENDUM est 3. *Ante judicium Consequentis
& Consequentia præcedere debet simplex apprehen-
sio utriusque extremi in Conclusionione contenti.*

PROBATUR. Ante omne judicium præsup-
ponitur apprehensio, sed hic est judicium de ex-
tremis Conclusionis, Ergo eorum apprehensio
præcedere debet, & quidem hæc apprehensio
debet esse condistincta à judicio Præmissarum &
apprehensione: ratio est, quia per Præmissas
non proponitur clarè identitas extremorum
Conclusionis inter se, sed tantum per Præmissas
proponitur identitas extremi unius cum medio
termino.

OBJECTIONES

Contra Conclusionem Tertiam.

OBJICITUR 1. Non experimur in nobis hanc
præviā apprehensionem.

RESPONDETUR. Non experimur, non quod
de facto non sit, sed quia difficilis est experientia
actuum intellectus, propter celeritatem ope-
randi intellectui debitam, & quia hæc apprehen-
siones non cadunt nobis sub sensum, ea verò
nobis sui certiores & magis reflexam cognitio-
nem movent, quæ sub sensum cadunt.

OBJICITUR 2. Ad apprehensionem non præ-
requiritur alia apprehensio, Ergo neque ad ju-
dicium Consequentis prærequiritur apprehen-
sio condistincta.

RESPONDET Arriaga dando disparitatem.
Quia si ante unam apprehensionem daretur alia
apprehensio, daretur processus in infinitum in
istis apprehensionibus; si autem detur ante ju-
dicium apprehensio, non dabitur processus in
infinitum, sed stabitur in illa apprehensione, &
sicut in judiciis forensibus ante judicium pro-
ponitur causa, ante quam propositionem non
requiritur alia propositio, ita & hic.

DISPARITAS 2. Potest esse. Quia ut intelle-
ctus apprehendat aliquod objectum; sufficien-
ter applicari potest, vel per sensum cognitio-
nes, v. g. ut videndo Petrum cognoscat Pe-
trum, vel ex similitudine objecti sensibus perce-
pti, deveniendo in apprehensionem similis obje-
cti, quod tunc sensibus non percipit, idque propter
excitationem phantasmatum relictorum ex si-
mili cognitione, vel ad apprehensionem objecti
alicujus sufficienter applicatur, à bona ut vocat
Aristoteles fortuna, sive à DEO tanquam autore
Naturæ si sit apprehensio Naturalis, à gratia au-
tem quæ vocatur In, seu Præveniente si sit appre-
hensio supernaturalis: quæ vocatur gratia In, ut
condistingatur à gratia cooperante, quæ voca-
tur gratia Cum. Jam autem non habetur à quo
connaturaliter applicari possit intellectus ad for-
mandum judicium, nisi à prævia propositione
seu apprehensione objecti, non enim ab ipsa Co-
gnitione sensuum applicari poterit, quia sensus
non attingit judicium de identitate extremorum:
non etiam à DEO ipso, quia si nihil obstat, po-
tius referri hoc de in aliquid aliud, & non in istam
applicationem à DEO factam. Non est enim
Philosophicum ad Deum recurrere, si non de-
sint alia remedia respondendi, ut hic non desunt.

† Ss 2 Objic-

OBJICITUR 3. Per se notum est, esse eadem inter se, quæ sunt idem cum tertio, Ergo ipso eo quod videat intellectus hæc extrema esse idem uni tertio, videbit illa esse idem secum: sed præcisè ratione Præmissarum noscit extrema identificari Uni tertio, Ergo præcisè ratione præmissarum, determinatur ad judicandum, identificari extrema inter se.

RESPONDETUR. Negando absolute subsumpti Antecedens, quia ratione Præmissarum noscit solum intellectus prædicatum & subiectum: non noscit autem idem illa esse inter se, propter identitatem cum tertio, nisi in Conclusionem.

Contra secundam Conclusionem

RESPONDETUR I. Particula illativa *Ergo* non est nota quarti iudicii, Ergo iudicium Consequentia & Consequentis, non est idem. Antecedens probatur. Particula *Ergo* est seorsim & separatim significativa, Ergo debet illi particulare obiectum respondere: sed nisi esset quartum iudicium nihil esset quod illi responderet.

RESPONDETUR. Negando Antecedens, Probationi ejus Nego subsumptum. Illud autem quod respondet particulæ *Ergo*: non aliud est realiter à iudicio Consequentis, sed aliud formaliter, in quantum scilicet illud iudicium, fit propter Connexionem cum Præmissis rectè dispositis: quantumvis idem iudicium, in quantum iudicat extrema Conclusionis esse connexa inter se, sit iudicium Consequentis.

INSTABIS. Particula *est* posita in Propositione, distinguitur realiter à cognitione versante circa Prædicatum & Subiectum, cognitio enim versans circa Subiectum & Prædicatum, est prima Operatio, per particulam verò *Est* indicatur Iudicium, quod est distinctum realiter à prima Operatione. Ergo & Iudicium illativum seu Consequentia, denotatum per particulam *Ergo* distinguitur realiter à Iudicio Consequentis.

RESPONDETUR. Disparitatem assignat Smigletius in Enuntiatione inquit nec Prædicatū nec Subiectum potest esse Iudicium, Unde iudicium Enunciativum necesse est distingui realiter ab utroque. At in Illatione, Conclusio ipsa est Iudicium, cui si addatur quod causetur ex Præmissis, eo ipso erit Iudicium illativum seu Iudicium Consequentia. In Idem recidet si dicas, nisi ponatur Iudicium enuntiativum, distinctum à prima operatione, hoc ipso Propositiones seu Præmissæ requisitæ ad Syllogismum, non essent Propositiones; sed non nisi prima operatio: erit autem Conclusio tertia Operatio, quamvis Iudicium de bonitate Consequentia, sit idem realiter cum Iudicio Consequentis.

OBJICITUR 2. Ex alio Principio seu motivo sumitur Iudicium Consequentia & ex alio Principio seu motivo Iudicium Consequentis, Ergo hæc non sunt idem realiter, actus enim ex motivis diversificantur. Antecedens probatur.

Quia motivum Iudicii Consequentia, sunt principia illa: Dici de omni &: Dici de nullo, motivum autem iudicii Consequentis, sumitur ex connexionem cum medio Terminò, Ergo.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam & Probationem ejus nego universaliter. Certè enim unam eandemque numero eleemosynam, auditionem vel celebrationem sacri, possum facere ex diversis motivis, & tamen illa auditio, in quantum fit ex uno motivo, non erit à se distincta realiter, in quantum fit ex alio motivo, sufficitque ut diversi formalitati motivi, respondeat diversa formalitas iudicii.

OBJICITUR 3. Quæ sunt separabilia realiter, sunt distincta realiter, sed iudicium Consequentis & iudicium Consequentia sunt separabilia realiter, Ergo sunt distincta realiter. Minor probatur. Potest quis iudicare extrema Conclusionis esse connexa inter se, & non iudicare, esse connexa ex vi connexionis cum tertio rectè in præmissis collocato. Ergo.

RESPONDETUR I. potest. Negando Minorem, potest autem quis iudicare extrema Conclusionis esse connexa inter se, potest inquam iudicare iudicio debito Conclusioni ut Propositioni est, & non iudicare extrema esse connexa cum tertio, Concedo Antec. Potest iudicare iudicio debito Conclusioni, ut Conclusio est. Nego Antecedens & Consequentiam: hinc autem de tali iudicio agitur.

OBJICITUR 4. Cognitis iisdem Præmissis, potest aliquis assentiri Conclusioni rectè illata, & aliquis non assentiri, quod non potest in aliud referri, nisi quia non habet iudicium distinctum realiter de Consequentia, quod habet assentiens.

RESPONDETUR. Non in defectum iudicii distincti realiter de Consequentia esse hoc referendum, quando aliquis non assentitur Conclusioni rectè illata, sed quia vim præmissarum non penetravit. Vel quia iudicium illud Consequentis non habet formalitatem elicitam, etiam propter connexionem cum medio, rectè in Præmissis disposito.

INSTABIS. Inferre & iudicare quod rectè inferenda sit Conclusio, sunt distincta realiter, Ergo præter iudicium Consequentis, requiritur aliud iudicium Consequentia.

RESPONDETUR. Inferre & iudicare in actu signato, quod rectè inferenda Conclusio, non sunt idem: sed inferre ex præmissis & iudicare in actu exercito, quod rectè inferenda sit Conclusio, sunt idem realiter.

OBJICITUR 5. Si idem esset realiter iudicium Consequentis & Consequentia, idem iudicium posset esse verum & falsum sed non potest idem iudicium esse verum & falsum, Ergo. Sequela probatur. Potest esse Consequens verum, & tamen Consequentia falsa, ut si quis inferat hominem

hominem esse risibilem, quia est Leo, vel si argumentum non sit in forma, & tamen Conclusio sit in materia necessaria.

RESPONDETUR. Quod idem iudicium, sed habens plures formalitates possit esse sub una formalitate verum, sub alia falsum: Addunt alii, non posse esse supposito assensu Præmissarum consequens falsum formaliter, licet posset esse falsum materialiter. Unde qui assentiretur: Hominem esse rationalem quia est Leo, assentiri deberet huic universali: Omnis Leo est rationalis: hinc consequens jam esset formaliter verum, falsum materialiter.

INSTABIS. Ergo saltem non erit locus distinguendi Consequentis non distincta Consequentia: si enim sunt idem realiter, quomodo uno distincto, non distinguetur aliud.

RESPONDETUR. Identificatis realiter possunt diversa secundò intentionalia Prædicata convenire, distinctio autem illa spectat ad secundam intentionem. Deinde iudicium Consequentis & Consequentia sunt idem realiter per nos, sed falsum est, quod iudicium Consequentis, idem sit realiter cum Consequenti, negandoque ulterius quod istud iudicium distinguatur, sed ipsum Consequens distinguitur. Quod non idem sit iudicium Consequentis & Consequens, inde est: quia iudicium de Consequenti est actus mei intellectus, Objectum autem illius iudicii est ipsum illud Consequens, quod non est actus mei intellectus, nec fit a me: immo si semel actus aliquis intellectus & aliquod iudicium distinguere poterit, nescio cur non & iudicium Consequentia distinguere poterit. Quod verò non iudicium Consequentis, sed Consequens distinguatur hoc inde est, quia respondens non attendit primariò ad iudicium quod habet oppugnans, sed ad objectum quod sibi proponitur & facessit difficultatem, quam ut evadat, sternit sibi viam distinguendo & dividendo objectum, non facessit enim illi iudicium oppugnantis difficultatem, sed ipsum objectum. Unde fieri potest, ut oppugnans non præbeat assensum Consequenti, & tamen illud Consequens facesset difficultatem oppugnato, ergo apparet quod ad objectum attendatur, non ad conceptum oppugnantis.

DIFFICULTAS III.

An Conclusio sequatur debilior. m. partem.

DICENDUM est *Sequi*. Est enim hæc axiomata commune Dialecticum: quod ita intelligendum est. Conclusio non excedit suam perfectionem in Certitudine & Evidentia, non excedit inquam Certitudinem & Evidentiam Præmissarum: nec potest inferri major connexio inter extrema, quam fuerit connexio eum medio termino, & ita si fuit una negativa Præmissa aut

Particularis, debet esse & Conclusio Negativa aut Particularis.

PROBATUR 1. à Summulistis. Quia cum conjunctio extremorum cum medio termino, sit ratio formalis propter quam conjunguntur extrema inter se, si in Præmissis non fuit perfecta conjunctio extremorum cum medio termino, nec in in Conclusionem erit. Sicut si albedo non est alba, quomodo faciet album, ita si non fuit conjunctio perfecta cum medio termino, quæ conjunctio est ratio formalis conjungendi extrema inter se, quomodo extrema inter se conjungentur.

PROBATUR 2. Non potest ostendi quomodo bene Conclusio Affirmativa inferri possit, si fuit Negativa Præmissa. Item quomodo poterit inferri Conclusio Universalis, si præcessit Particularis: immò in tali Syllogismo ostendi posset error, & ubi negata illi fuerit Cōsequentia, impossibile erit illam probare. Antequam aliam rationem pro Conclusionem proponam.

SUPPONO. Duae concausæ tripliciter concurrere posse ad eundem effectum, Primò enim concurrunt ita, ut unum fortius tribuat vires debiliori, ut cum v.g. Lumen gloriæ, concurrat cum intellectu ad producendam visionem beatificam, tunc tribuit intellectui vires ad agendum, item cum Pædagogus concurrat cum puero ad formandos characteres, tribuit ei quodam modo vires, ad formandos characteres. In tali semper casu effectus sequitur Nobiliorem agentem. Secundò Concausæ concurrere possunt ad eundem effectum ita, ut ambæ propriâ virtute agant, & ut ex activitate utriusque, efficiatur una continuata activitas: & ita fit cum fax v.g. cum parva candela, illuminat tenebrosum locum, item cum equus fortis unâ cum debili trahit currû: & in tali casu, superat effectus utramque causam, plus enim trahere possunt equus robustus & debilis, quam solus robustus. Tertiò Concurrere possunt Causæ ad effectum ita, ut ambæ quidem propriis viribus agant, sed ita, ut debilior restringat perfectionem nobilioris, & ita tibia recta, restringitur à tibia curva, ad faciendam claudicationem. Itē anima spiritalis concurrens cum organo restringitur ad faciendam sensationem, producendumque effectum materiale. Item Causa Prima concurrens cum causa secunda, producit actum peccaminosum, effectusque sequitur debiliorem partem.

ADDI posset quod tunc, quando concurrunt aliæ concausæ ad eundem effectum, sed ita ut virtus unius agat in virtutem aliûs, tunc producit effectus utrique aliquo modo dissimilis, ut contingit in generatione muli. Hoc præmisso.

PROBATUR 3. Conclusio. Præmissæ concurrunt hoc tertio modo ad faciendam Conclusionem, Ergo debiliorem Præmissam Conclusio sequi debet. Antecedens probari potest. Quia non est intelligibile, quomodo perfectior Præmissa,

missa, influat in imperfectiorem, quomodo item affirmationis & negationis item veri & falsi, &c. quomodo inquam eadem possit esse activitas, Ergo apparet Præmissas non nisi hoc tertio modo agere, in quo agendi modo, semper effectus debiliorem partem sequitur. Mansit adhuc difficultas de voce. Concesso enim quod si præcessit Particularis, debeat sequi Conclusio Particularis, concesso quod si præcessit Conclusio Negativa, sequi debeat Conclusio Negativa, negant tamen aliqui hoc esse, sequi debiliorem partem. *Sed*

DICENDUM 2. *Inferri Conclusionem Particularem ex Particulari Præmissa, inferri Conclusionem Negativam ex Negativa Præmissa, est Conclusionem sequi debiliorem partem.*

PROBATUR. Quia hæc tota quæstio est quæstio de voce, cum ergo tota Peripatetica Schola propositionem Particularem & Negativam appellet debiliorem, & quia ad significandum hæc quod ex Præmissa particulari sequi debeat Conclusio particularis, quod ex Negativa Præmissa sequi debeat Conclusio Negativa, ad hoc inquam significandum utantur Philosophi his terminis, Conclusio sequitur debiliorem partem. Ergo cum illis similiter loquendum est. Restat explicandum, cur propositio Negativa, itemque Particularis, appelletur pars debilior.

EXPLICAT I. Quidam, quare Particularis vel Negativa Conclusio debilior pars appelletur, quia esse tam forte, ut per illud alia Propositio totaliter expugnetur est esse fortius illo, quod non potest totaliter expugnare aliam propositionem. Sed hæc propositio, Omnis homo est albus, est talis, ut per illam totaliter exponetur hæc propositio Nullus homo est albus, per hanc verò propositionem. Aliquis homo non est albus, non expugnatur hæc propositio Nullus homo est albus, dato enim quod aliquis homo non sit albus nondum per illud tollitur quominus Petrus vel Paulus sit albus. Hinc Propositio Particularis, non est ita fortis ac Universalis, nec ita debellat Negativam v.g. Universalem. Hæc explicatio.

NON SATISFACIT, quia tam bene hæc universalis: Omnis homo est albus, expugnatur per hanc: Nullus homo est albus, quā bene per illam priorem propositionem hæc posterior expugnatur, Ergo tam fortis erit Affirmativa quā fortis Negativa. Et tamen Conclusio sequens Universalem Negativam, dicitur sequi debiliorem partem. Particularis hæc; Aliquis homo non est albus falsam absolute reddit illam propositionem; Omnis homo est albus. Unde dicitur communiter, ad infringendam Universalem, sufficit una Particularis, Ergo illam expugnare potest cur ergo debilior erit?

EXPLICAT 2. Idem. Quia Particularis addita Particulari, Negativa etiam addita Negativæ, non habet vim & robur sufficiens ad inferendam Conclusionem: Addita autem affirmativa

Negativæ, addita Universalis Particulari, habet vim ad inferendam Conclusionem. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. quia hoc non ex debilitate aliqua proficiscitur quod Particularis addita Particulari non inferat Conclusionem, sed hoc inde proficiscitur, quia in illo Syllogismo nullibi distribueretur medius terminus. Negativa item addita Negativæ non inferat Conclusionem non quod sit debilis, habet enim robur sufficiens ad destruendam Universalem Affirmativam, sed quia est regula universalis, ex puris negativis nihil sequitur. Et sicut quando in secunda figura, Affirmativæ additur alia Affirmativa, non possunt construere Syllogismum, nec inde sequitur ex illis alterutram esse debilem: sic quia ex Particularibus itemque ex Negativis non potest construi Syllogismus, non sequitur inde aliqua debilitas in illis.

EXPLICAT 3. Quare Negativa propositio itemque Particularis sit pars debilior. Affirmatio importat esse, Negatio tollit esse, ergo Affirmatio est perfectior Negatione, cum esse perfectius sit, quā non esse, & quamvis negatio importet aliquam perfectionem, ut cum negatio Creaturæ in DEO, importat in DEO perfectionem, hoc tamen non facit ratione sui, aliā negatio Creaturæ, quæ est in Chimæra adderet perfectionem Chimære: sed negatio Creaturæ in DEO, importat perfectionem, propter esse cui adnectitur illa negatio: & ita non esse Dei in Petro non est perfectio, quia non impletur perfectione Creaturæ, in Deo verò non esse Petri, est perfectio, quia superatur, impletur, & exceditur perfectione Divina. Quod si perfectior est Affirmatio Negatione, debilior erit quia Logici nomine debilitatis intelligunt imperfectionem. Ex eo etiam Negatio potest dici debilior, quia Negatio fundatur in esse seu positivo, adeoque nō habet robur, ut sit sine illo, fortius autem erit positivum, quia & in se existit, & portat supra se negationes, illorumque debilitati succurrit sua positivitate.

Quod Particularis sit debilior & fortior Universalis exinde deduci potest. Quia quod habet & hoc, & præter illud aliud, & aliud simile, hoc ipso robustius est: unde etiam ratio robusti intensivi, additione gradus ad gradum perficitur, & unum aliquod, non est ita robustum, ac plura similia: quia autem Universale plura Particularia similia continet, ideo Universale robustius erit & Particulare debilius. Potestque idem instantiis firmari. Quia etiam funiculus triplex difficile rumpitur estque robustior præ uno. Consensus item Comitiorum robustior est præ consensu unius Nobilis. Denique innumerabilia & æterna robustiora sunt mutabilibus & temporaneis. Talia autem sunt Particularia comparatè ad Universalia.

OBJICITUR 1. *Contra primam conclusionem*: Aristoteles primo prior: C. 9. docet, Ex una propositione de modo necessario, & altera de ineffe, hoc est ex propositione contingenti sequi conclusionem necessariam: ut cum dico, omne currens necessariò movetur, Sortes est currens; Ergo sortes necessariò movetur: Ergo tunc conclusio si est necessaria, non sequetur debiliorem partem.

RESPONDETUR. Sicut ipsa Minor est necessaria ex suppositione, sortem enim currentem necesse est currere, ita & conclusio sequitur necessaria ex suppositione: si enim sortes currit, necessariò movetur.

OBJICITUR 2. Ex una falsa & altera vera potest inferri vera conclusio v. g. cum dico, omnis lapis est substantia, omnis homo est lapis, ergo omnis homo est substantia.

RESPONDETUR. Ex suppositione præbiti assensûs Præmissis, sequi etiam conclusionem ex suppositione veram: deinde dici posset hanc conclusionem secundum quod conclusio est formaliter, falsam esse, quia falsum est ideò hominem esse substantiam quia est lapis, licet sit vera materialiter & quâ Propositio est. Nos autem hîc loquimur, quòd conclusio quâ conclusio, omnibus reliquis bene procedentibus, debeat sequi debiliorem partem.

OBJICITUR 3. Ex suppositione impossibili, potest sequi conclusio necessaria.

RESPONDETUR. Ita ut præteritæ objectioni, sed insuper

OBJICIT I. *contra secundam conclusionem* Pater Adrianus Pikarski, etiam in minutiis Dialecticis expendendis, ingeniosè accuratus. Particulare ex se, nec est firmum nec debile, quia particulare, nec est affirmativum nec negativum de se. Rursus negativum de se non est debile, quia negativum de se non est particulare: Ergo conclusio particularis deducta ex particulari præmissa, non est conclusio sequens debiliorem partem.

RESPONDETUR. Negan. Antec. Probat. Consequen. quia debilitatem negativæ, non ex particularitate, neq; debilitatem particularis, ex negatione deduximus.

OBJICIT 2. Particulare bonum, non præcisè quâ particulare, sed quâ particulare, bonum est, est minus perfectum bono universali, Ergo etiam & particulare verum, non quâ particulare, sed quâ particulare verum, debilius est universali.

RESPONDETUR. Cum in particulari propositione, sit nonnisi particulare verum, hoc ipso erit debilius verum, etiam ex mente sic arguentis.

INSTAT 1. Hoc particulare verum Petrus est rationalis, non est debilius verum præ vero universali, Omnis homo est rationalis.

RESPONDETUR. Particulare verum, est debilius Logicè, sed non est debilius alia acceptione, est inquam debilius Logicè, quia ipsa particularitas secundum explicationem, est debilitas, sed non est hoc sensu debilius verum, quasi non sit æquè verum quod Petrus sit rationalis, quàm quòd omnis homo sit rationalis.

INSTAT 2. Omnis homo est rationalis & nullus homo est lapis, sunt propositiones æquè fortes.

RESPONDETUR. Non esse æquè fortes ob fundamenta superius præacta.

INSTAT 3. Fortius est venenum medicamento, Ergo etiam fortior est negatio affirmatione.

RESPONDETUR. Posse esse medicamentum fortius veneno, sed quidquid sit de hoc disparitas est. Quia fortitudo physica attenditur penes excessum virium & activitatis, qui potest esse in veneno: fortitudo autem Logica, attenditur penes ea, quæ sunt in explicatione adlata.

OBJICIT 3. Hæc propositio, omnis homo est albus comparata ad hanc particularem. Hic homo est rationalis, non est magis fortis, imò hæc particularis est fortior, dicit enim insuperabilem necessitatem obiecti.

RESPONDETUR. Particularem dici debiliorem, comparatè ad suam universalem, dici etiam posset universalem propositionem etiam in materia contingenti, esse fortiorem Logicè, quamvis non sit fortior quoad materiam & obiectum quòd infert.